

وضع بشر

هانا آرنت

ترجمة مسعود عليا

Arendt, Hannah

سرشناسه: آرنت، هانا، ۱۹۰۶ - ۱۹۷۵ م.
عنوان و نام پدیدآور: وضع بشر / هانا آرنت؛ ترجمه مسعود علیا.
مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۳۸۹.
مشخصات قلمرو: ۲۸۸ ص.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۱-۹۱۲-۶
وضعیت فهرست‌نویسی: ایبا
پادداشت: عنوان اصلی: The Human Condition, 1998
پادداشت: کتابخانه
پادداشت: واژه‌نامه
موضوع: جامعه‌شناسی
موضوع: اقتصاد
موضوع: تکنولوژی
شماره افزوده: علیا، مسعود، ۱۳۵۲. - مترجم
رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۹ غر ۲۱۱/۱۲ HM
رده‌بندی دهوی: ۳۰۱
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۲۲۲۶۰۰۸

این کتاب ترجمه‌ای است از

The Human Condition

Hannah Arendt

The University of Chicago Press, 1974

چاپ اول: بهار ۱۳۹۰

انتشارات قوqnoos

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای زاندارمیری،

شماره ۱۱۱ - تلفن: ۶۶۴۰۸۶۴۰

هانا آرنست

وضع بشر

ترجمه مسعود علیا

چاپ دهم

۱۶۵۰ نسخه

۱۴۰۱

چاپ ترانه

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۳۱۱ - ۹۱۲ - ۶

ISBN: 978 - 964 - 311 - 912 - 6

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

۲۱۵۰۰۰ تومان

فهرست

۹۰	یادداشت مترجم
۱۳	مقدمه
۳۳	سیاسگزاری
۳۵	سرآغاز
۴۳	۱: وضع بشر
۴۳	۱. زندگی وقف عمل و وضع بشر
۴۸	۲. اصطلاح زندگی وقف عمل
۵۴	۳. ابدیت در برابر نامیرندگی
۵۹	یادداشت‌ها
۶۵	۲: حیطة عمومی و حیطة خصوصی
۶۵	۴. انسان: حیوانی اجتماعی یا سیاسی
۷۰	۵. پولیس و خانه
۷۹	۶. برآمدن امر اجتماعی
۹۳	۷. حیطة عمومی: امر مشترک
۱۰۴	۸. حیطة خصوصی: مالکیت

- ۱۱۱ ۹. امر اجتماعی و امر خصوصی
- ۱۱۸ ۱۰. جا و مکان فعالیت‌های بشری
- ۱۲۵ یادداشت‌ها

۳: زحمت ۴۳

- ۱۴۱ ۱۱. «زحمت بدنمان و کار دست‌هایمان»
- ۱۵۵ ۱۲. سرشت شیء‌گونه جهان
- ۱۵۸ ۱۳. زحمت و زندگی
- ۱۶۴ ۱۴. زحمت و ثمردهی
- ۱۷۲ ۱۵. شکل خصوصی مالکیت و ثروت
- ۱۸۰ ۱۶. ابزارهای کار و تقسیم زحمت
- ۱۹۱ ۱۷. جامعه مصرف‌کنندگان
- ۲۰۰ یادداشت‌ها

۴: کار ۲۲۱

- ۲۲۱ ۱۸. دوام جهان
- ۲۲۵ ۱۹. شیء‌گردانی
- ۲۳۰ ۲۰. حیث ابزاری و حیوانی زحمتکش
- ۲۳۹ ۲۱. حیث ابزاری و انسان سازنده
- ۲۴۶ ۲۲. بازار جادو
- ۲۵۵ ۲۳. ماندگاری جهان و اثر هنری
- ۲۶۵ یادداشت‌ها

۵: عمل ۲۷۵

- ۲۷۶ ۲۴. انکشاف اهل عمل در سخن و عمل

۲۵. شبکه تودرتوی روابط و داستان‌هایی که به
اجرا در می‌آیند..... ۲۸۳
۲۶. شکستگی امور بشری..... ۲۹۱
۲۷. راه‌حل یونانی..... ۲۹۶
۲۸. قدرت، و فضای نمود..... ۳۰۴
۲۹. انسان سازنده و فضای نمود..... ۳۱۴
۳۰. جنبش زحمتکشان..... ۳۲۰
۳۱. نشانیدن ساختن به جای عمل، بر وفق سنت..... ۳۲۸
۳۲. سرشت روندگونه عمل..... ۳۳۹
۳۳. برگشت‌ناپذیری و قدرت بخشایش..... ۳۴۶
۳۴. پیش‌بینی‌ناپذیری و قدرت عهد بستن..... ۳۵۵
- یادداشت‌ها..... ۳۶۱
- ۶: زندگی وقف عمل و عصر مدرن..... ۳۷۵
۳۵. بیگانگی از جهان..... ۳۷۵
۳۶. کشف نقطه [انکای] ارسطویی..... ۳۸۵
۳۷. علم عالمگیر در برابر علم طبیعی..... ۳۹۸
۳۸. برآمدن شبکه‌نگاری..... ۴۰۴
۳۹. درون‌نگری و از دست رفتن حس مشترک..... ۴۱۱
۴۰. تفکر و جهان‌نگری مدرن..... ۴۱۶
۴۱. بازگونی ترتیب نظر و عمل [از حیث تقدم]..... ۴۲۱
۴۲. بازگونی مراتب زندگی وقف عمل و غلبه انسان سازنده..... ۴۲۸
۴۳. شکست انسان سازنده و اصل شادکامی..... ۴۴۰

یادداشت مترجم

کتابی که در دست دارید روایتی است متفکرانه و تفکر انگیز دربارهٔ وضع بشر به قلم فیلسوفی که نسبت نظر و عمل دغدغه دیرینه‌اش بوده. مانا آرنٹ به واسطهٔ ترجمهٔ برخی از آثار خود او و پاره‌ای از آثاری که در پاره‌اش نوشته‌اند، برای مخاطب ایرانی کم و بیش آشناست، اما در این سال‌ها جای خالی ترجمهٔ دو کتاب مهم این متفکر - وضع بشر و جیت ذهن^۱ - محسوس بوده است. امیدوارم ترجمهٔ حاضر، که به جهت برآوردن بخشی از این نیاز انجام گرفته است، راه همسخنی با آرنٹ و اسرای ما هموارتر کند.

ویراست دوم وضع بشر، که اساس ترجمهٔ فارسی آن بوده است، مشتمل بر مقدمه‌ای است به قلم مارگارت کنوون که بعضی از درونمایه‌های اثر و دلمشغولی‌های آرنٹ را آشکار می‌کند و از جهاتی حاجت برخی از خوانندگان را به مقدمه‌ای بر این اثر گرانسنگ پاسخ می‌گوید. در این میان، آنچه لازم است اضافه شود توضیحی است مختصر در بارهٔ کاربرد خاص برخی کلمات در این کتاب.

آرنٹ گاه معنای خاصی از کلمات آشنا مراد می‌کند که عیناً همان معنای متعارف آن‌ها نیست. از آن جمله است کلمات world (جهان) و صفت آن

1. *The Life of the Mind*

worldly (جهانی) که دلالت آرنتی آنها در متن روشن می‌شود.^۱ همچنین، باید اشاره کرد به تمایز مهمی که او میان سه مفهوم زحمت (labor)، کار (work) و عمل (action) می‌گذارد. کلمه labor در متون دیگر معمولاً به «کار» ترجمه می‌شود، اما باید دقت کرد که آرنت labor را از work تمیز می‌دهد و از این رو، مترجم فارسی نیز ناگزیر است دو معادل متفاوت برای این کلمات اختیار کند: زحمت و کار. اما مشکلی که پیش می‌آید - و شاید گریز و گریزی از آن نباشد - این است که رعایت این تمایز اقتضا می‌کند که اصطلاحاتی نظیر division of labor یا labor power به جای «تقسیم کار» و «نیروی کار» (که معادل‌های مرسوم آنهاست) به صورت «تقسیم زحمت» و «نیروی زحمت» ترجمه شوند. با این حال، برای یادآوری معادل‌های متعارف این اصطلاحات، مترجم گاه آنها را نیز در قلاب آورده است.

اصطلاح مهم دیگری که در این کتاب با آن مواجهیم صفت political است که معمولاً کلمه «سیاسی» را معادل آن قرار می‌دهند. اهل فن می‌دانند که ترجمه اصطلاح politics به «سیاست» یا «علم سیاست»، با توجه به ریشه و کاربرد کلمه «سیاست» در زیست‌جهان ما از جهانی معنای اصیل این اصطلاح را می‌پوشاند. کلمه politics مأخوذ از polis (پولیس) در زبان یونانی به معنای «شهر» یا «مدینه» است و پولیس، همان‌طور که آرنت در کتابش شرح می‌دهد، مفهومی است فراتر از صرف محیطی جغرافیایی. بنابراین، آن‌جا که گفته می‌شود انسان حیوانی political (سیاسی) است مراد پیوند ذاتی و طبیعی هویت آدمی با زیستن در مدینه (یا، به تعبیر دقیق و رسای قدمای خودمان مدنی‌الطبع بودن آدمی) است. توجه به این دلالت به‌ویژه با نظر به تمایزی که آرنت میان امر اجتماعی (social) و امر سیاسی (political) می‌گذارد اهمیت دوچندان پیدا می‌کند.

۱. البته در این مورد (و گاه در موارد دیگر) آرنت همیشه بکدست عمل نمی‌کند. مثلاً، در این کتاب کلمه «جهان» گاه به معنای متعارف آن نیز به کار می‌رود.